

Regeringens proposition

2007/08:116

Rättelse av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet m.m.

Prop.
2007/08:116

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 13 mars 2008

Fredrik Reinfeldt

Anders Borg
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att det i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet, som i dag hänvisar till bestämmelserna om rättelse i personuppgiftslagen (1998:204), tas in en egen rättelsebestämmelse, där ett av kriterierna för när en uppgift ska rättas är att den är missvisande i fråga om den registrerades vilja eller förmåga att uppfylla sina ekonomiska förpliktelser. Det förutsätts att uppgifterna normalt ska kunna rättas genom s.k. blockering, och alltså inte behöva utplånas, vilket i många fall inte skulle vara lämpligt med tanke på databasernas funktion som diarium. För att Kronofogdemyndigheten inte ska behöva lämna ut blockerade uppgifter om de begärs utlämnade med stöd av 2 kap. tryckfrihetsförordningen föreslås vidare att det i sekretesslagen (1980:100) införs en särskild sekretessregel för blockerade uppgifter. Slutligen föreslås en ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173) av innebörden att blockerade uppgifter ska gallras.

I propositionen föreslås vidare att Kronofogdemyndigheten ska ges möjlighet att hantera resterande småbelopp i allmänna mål genom att jämka förrättningskostnaderna så mycket som behövs för att huvudfordringen ska bli fullbetald, på samma sätt som redan i dag kan ske i enskilda mål. En beloppsgräns för jämkningen på 100 kronor föreslås.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2008.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	4
2	Lagtext.....	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).....	7
2.3	Förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173).....	9
2.4	Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken	10
3	Ärendet och dess beredning.....	11
4	Rättelse av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet	12
4.1	Bakgrund.....	12
4.1.1	Nuvarande författningsreglering	12
4.1.2	Kronofogdemyndighetens praxis i rättelsefrågor	12
4.1.3	Vissa domstolsavgöranden.....	12
4.1.4	Datainspektionens granskningar.....	13
4.2	Överväganden och förslag.....	14
4.2.1	Olika perspektiv på behandlingen i databaser.....	14
4.2.2	Ett från handläggningsdatabasen avskilt diarium?	15
4.2.3	Ändrade kriterier för rättelse	16
4.2.4	Metoden vid rättelse.....	20
4.2.5	Sekretesskydd för blockerade uppgifter m.m.	21
5	Hanteringen av småbelopp hos Kronofogdemyndigheten	25
6	Ikraftträdande.....	27
7	Ekonomiska konsekvenser.....	27
8	Författningskommentar.....	29
8.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet	29
8.2	Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).....	30
8.3	Förslaget till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173).....	31
8.4	Förslaget till lag om ändring i utsökningsbalken	31
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Rättelse av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet	32
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanser: Finansdepartementets promemoria Rättelse av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.....	33

Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser: Riksskatteverkets hemställan om ett tillägg i indrivningslagen	Prop. 2007/08:116 34
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	35
Bilaga 5	Lagrådets yttrande.....	41
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 mars 2008		43

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet,
2. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
3. lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173),
4. lag om ändring i utsökningsbalken.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

dels att 1 kap. 1 § och 3 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 3 kap. 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet med utsökning och indrivning, skuld-sanering, betalningsföreläggande och handräckning, tillsyn i konkurs samt i annan verksamhet som särskilt åligger Kronofogdemyndigheten, om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Bestämmelserna i 4, 5 och 7 §§ samt 2 kap. gäller även vid behandling av uppgifter om juridiska personer och avlidna.

Bestämmelserna i 4, 5 och 7 §§, 2 kap. samt 3 kap. 3 a § gäller även vid behandling av uppgifter om juridiska personer och avlidna.

3 kap.

3 §

Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd gäller vid behandling av personuppgifter enligt denna lag eller anslutande författningar.

Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om skadestånd gäller vid behandling av personuppgifter enligt denna lag eller anslutande författningar.

3 a §

Kronofogdemyndigheten ska på begäran av den registrerade snarast rätta, blockera eller utplåna sådana uppgifter som

1. inte har behandlats i enlighet med denna lag eller anslutande författningar, eller

2. är missvisande i fråga om den registrerades vilja eller förmåga

¹ Senaste lydelse 2006:733.

att uppfylla sina ekonomiska förpliktelser. Prop. 2007/08:116

Om uppgifterna lämnats ut till tredje man, ska Kronofogdemyndigheten underrätta denne om åtgärd enligt första stycket, om den registrerade begär det eller om mera betydande skada eller olägenhet för den registrerade kan undvikas på detta sätt. Någon underrättelse behöver dock inte lämnas, om detta skulle innebära en oproportionerligt stor arbetsinsats.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2008.

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 19 § och 14 kap. 10 § sekretesslagen (1980:100)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.
19 §²

Sekretess gäller hos Kronofogdemyndigheten i mål eller ärende angående utsökning och indrivning samt i verksamhet enligt lagen (1986:436) om näringsförbud, för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider skada eller men. Sekretessen gäller dock inte uppgift om förpliktelse som avses med den sökta verkställigheten – *i ett pågående mål, eller – i ett avslutat mål*, om verkställighet för annan förpliktelse söks inom två år eller om verkställighet tidigare sökts och uppgiften inte är äldre än två år.

Sekretess gäller inte heller beslut i ett mål eller ärende.

Motsvarande sekretess gäller i myndighets verksamhet som avser förande av eller uttag ur utsöknings- och indrivningsdatabasen enligt lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet för uppgift som har tillförts databasen.

Sekretess gäller hos Kronofogdemyndigheten i mål eller ärende angående utsökning och indrivning samt i verksamhet enligt lagen (1986:436) om näringsförbud, för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider skada eller men. Sekretessen gäller dock inte uppgift om förpliktelse som avses med den sökta verkställigheten – *i ett pågående mål, eller – i ett avslutat mål*, om verkställighet för annan förpliktelse söks inom två år eller om verkställighet tidigare sökts och uppgiften inte är äldre än två år.

Uppgift i mål, ärende eller verksamhet som avses i första–tredje styckena och som Kronofogdemyndigheten har beslutat att blockera med tillämpning av 3 kap. 3 a § lagen om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet omfattas av sekretess oavsett vad som föreskrivs i nämnda stycken. Vid tillämpning av första stycket andra meningen ska bortses från sökt

¹ Lagen omtryckt 1992:1474.

² Senaste lydelse 2006:697.

Utan hinder av sekretessen får uppgifter om en enskild lämnas till förvaltare i den enskildes konkurs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år, såvitt angår uppgift om enskilds personliga förhållanden, och annars i högst tjugo år.

14 kap.

10 §³

Myndighet får uppställa förbehåll, som inskränker enskild mottagares rätt att lämna uppgift vidare eller utnyttja uppgift, också när

1. myndigheten enligt 5 § lämnar sekretessbelagd uppgift till part, ställföreträdare, ombud eller biträde,

2. myndigheten med stöd av 7 § första stycket lämnar uppgift till någon som inte är knuten till myndigheten på det sätt som anges i 1 kap. 6 §,

3. myndigheten med stöd av 7 kap. 1 a §, 9 kap. 1 § femte stycket tredje meningen, 9 kap. 2 § femte stycket, 9 kap. 17 § åttonde stycket eller 9 kap. 19 § *fjärde* stycket lämnar uppgift till konkursförvaltare.

Förbehåll enligt första stycket 1 får inte innebära förbud mot att utnyttja uppgiften i målet eller ärendet eller mot att lämna muntlig upplysning till part, ställföreträdare, ombud eller biträde.

Har förbehåll uppställts enligt första stycket 2, *skall* i fråga om förbehållet gälla vad som föreskrivs i 7 § tredje och fjärde styckena angående förbud att lämna ut eller utnyttja uppgift.

Ett förbehåll enligt första stycket 3 får inte innebära ett förbud att utnyttja uppgiften om den behövs för att förvaltaren *skall* kunna fullgöra de skyldigheter som åvilar honom eller henne i anledning av konkursen.

Förordnande av regeringen eller riksdagen för särskilt fall om undantag från sekretess för uppgift får förenas med villkor att förbehåll som anges i första stycket *skall* uppställas vid utlämnande av uppgiften.

3. myndigheten med stöd av 7 kap. 1 a §, 9 kap. 1 § femte stycket tredje meningen, 9 kap. 2 § femte stycket, 9 kap. 17 § åttonde stycket eller 9 kap. 19 § *femte* stycket lämnar uppgift till konkursförvaltare.

Har förbehåll uppställts enligt första stycket 2, *ska* i fråga om förbehållet gälla vad som föreskrivs i 7 § tredje och fjärde styckena angående förbud att lämna ut eller utnyttja uppgift.

Ett förbehåll enligt första stycket 3 får inte innebära ett förbud att utnyttja uppgiften om den behövs för att förvaltaren *ska* kunna fullgöra de skyldigheter som åvilar honom eller henne i anledning av konkursen.

Förordnande av regeringen eller riksdagen för särskilt fall om undantag från sekretess för uppgift får förenas med villkor att förbehåll som anges i första stycket *ska* uppställas vid utlämnande av uppgiften.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2008.

³ Senaste lydelse 2007:593.

2.3 Förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen Prop. 2007/08:116
(1973:1173)

Härigenom föreskrivs att 8 § kreditupplysningslagen (1973:1173) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

En uppgift om en fysisk person *skall* gallras när det inte längre är nödvändigt att bevara uppgiften med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

En uppgift om en fysisk person som inte är näringsidkare *skall* gallras senast tre år efter den dag då den omständighet inträffade eller det förhållande upphörde som uppgiften avser. En uppgift om skuldsanering *skall* dock alltid gallras senast fem år efter den dag då skuldsaneringen beviljades eller, om en betalningsplan enligt skuldsaneringslagen (2006:548) löper under längre tid, senast den dag då planen löper ut.

En uppgift som inhämtats från Kronofogdemyndigheten i dess verksamhet med indrivning och utsökning *skall* gallras när den inte omfattas av undantaget från sekretess i 9 kap. 19 § första stycket andra meningen sekretesslagen (1980:100).

Föreslagen lydelse

8 §¹

En uppgift om en fysisk person *ska* gallras när det inte längre är nödvändigt att bevara uppgiften med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

En uppgift om en fysisk person som inte är näringsidkare *ska* gallras senast tre år efter den dag då den omständighet inträffade eller det förhållande upphörde som uppgiften avser. En uppgift om skuldsanering *ska* dock alltid gallras senast fem år efter den dag då skuldsaneringen beviljades eller, om en betalningsplan enligt skuldsaneringslagen (2006:548) löper under längre tid, senast den dag då planen löper ut.

En uppgift som inhämtats från Kronofogdemyndigheten i dess verksamhet med indrivning och utsökning *ska* gallras när den inte omfattas av undantaget från sekretess i 9 kap. 19 § första stycket andra meningen sekretesslagen (1980:100). *En uppgift som inhämtats från Kronofogdemyndigheten ska också gallras när den har blockerats av Kronofogdemyndigheten med stöd av 3 kap. 3 a § lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.*

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2008.

¹ Senaste lydelse 2006:747.

Härigenom föreskrivs att 17 kap. 4 och 13 §§ utsökningsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

4 §¹

Kronofogdemyndigheten får medge befrielse helt eller delvis från skyldigheten att betala förrättningskostnaderna, om det finns särskilda skäl.

Återstår endast ett obetydligt belopp att betala i ett *utsökningsmål*, får *kronofogdemyndigheten* betala beloppet till sökanden genom att jämka förrättningskostnaderna i motsvarande mån.

Återstår endast ett obetydligt belopp att betala i ett *allmänt eller enskilt mål om utmätning*, får *Kronofogdemyndigheten* betala beloppet till sökanden genom att jämka förrättningskostnaderna i motsvarande mån.

13 §

Bestämmelserna i 2–5 §§ om sökandens ansvar för förrättningskostnader gäller *ej* i allmänt mål.

Bestämmelserna i 2 och 3 §§, 4 § *första stycket* och 5 § om sökandens ansvar för förrättningskostnader gäller *inte* i allmänt mål.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2008.

¹ Senaste lydelse 1994:1983.

Skatteverket hemställde i en skrivelse till Finansdepartementet den 17 maj 2004 att 3 kap. 3 § lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet (databaslagen), som i fråga om rättelse i dag endast hänvisar till rättelsebestämmelsen i personuppgiftslagen (1998:204), skulle byggas ut. Det skulle uttryckligen föreskrivas att rättelsebestämmelsen omfattar begreppet ”missvisande” och att bestämmelsen är tillämplig även på juridiska personer och avlidna.

I skrivelsen anfördes att det finns en oklarhet om hur långt rättelse-skyldigheten enligt databaslagen och personuppgiftslagen sträcker sig jämfört med regleringen i den numera upphävda datalagen (1973:289). Konsekvenserna av denna oklarhet var enligt verket att ett inte obetydligt antal personer saknade möjlighet att få rättelse av missvisande uppgifter. De uppgifter det gällde var sådana som inte rätt återspeglade personens betalningsvilja. Till följd av att rättelse inte gjordes hade betalningsanmärkningar hos kreditupplysnings-företagen kvarstått, vilket medfört stora olägenheter för den enskilde.

Inom Finansdepartementet har upprättats en promemoria med förslag till en fristående rättelsebestämmelse i databaslagen, en sekretessbestämmelse för uppgifter som rättats genom blockering och en ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173) av innebörd att uppgifter som har hämtats in från Kronofogdemyndigheten och blockerats där ska gallras. En sammanfattning av förslaget finns i *bilaga 1*. Promemorian har remissbehandlats. Remissvaren finns tillgängliga i ärendet (dnr Fi2004/2416). En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*.

I propositionen lämnas vidare ett förslag om hantering av resterande småbelopp hos Kronofogdemyndigheten. Det dåvarande Riksskatte-verket hemställde i en skrivelse till Finansdepartementet den 17 april 2000 att det skulle införas en bestämmelse i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. om möjlighet att efterge småbelopp i allmänna mål. Riksskatteverkets förslag till lagtext finns återgivet i avsnitt 5. Förslaget har remissbehandlats. Remissvaren finns tillgängliga i ärendet (dnr Fi2000/588). En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 28 februari 2008 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Regeringen har följt Lagrådets synpunkter.

Lagrådets granskning har lett till ett par redaktionella ändringar i förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

4 Rättelse av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

4.1 Bakgrund

4.1.1 Nuvarande författningsreglering

I lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet (databaslagen) regleras frågan om rättelse av uppgifter i dag på det sättet att det i 3 kap. 3 § hänvisas till personuppgiftslagen (1998:204). Enligt 28 § personuppgiftslagen är den personuppgiftsansvarige skyldig att på begäran av den registrerade snarast rätta, blockera eller utplåna sådana personuppgifter som inte har behandlats i enlighet med personuppgiftslagen eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den lagen.

När det gäller att avgöra om uppgifter har behandlats i enlighet med personuppgiftslagen eller inte kan vägledning hämtas från uppräknningen i 9 § den lagen av de grundläggande krav som ställs på behandlingen av personuppgifter. Av särskilt intresse i det här sammanhanget är punkt e, där det föreskrivs en skyldighet att se till att de personuppgifter som behandlas är adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen, och punkt g, som behandlar skyldigheten att se till att de personuppgifter som behandlas är riktiga och, om det är nödvändigt, aktuella. I punkt h föreskrivs vidare att den personuppgiftsansvarige ska se till att alla rimliga åtgärder vidtas för att rätta, blockera eller utplåna sådana personuppgifter som är felaktiga eller ofullständiga med hänsyn till ändamålen med behandlingen.

Av anknytningen till personuppgiftslagen följer att rättelsebestämmelsen är direkt tillämplig bara i fråga om levande fysiska personer, och således inte i fråga om avlidna eller juridiska personer.

Hänvisningen till personuppgiftslagens rättelsebestämmelse gäller all behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.

4.1.2 Kronofogdemyndighetens praxis i rättelsefrågor

Hos Kronofogdemyndigheten har det, inte minst efter personuppgiftslagens ikraftträdande, utvecklats en restriktiv praxis när det gäller att rätta uppgifter i utsöknings- och indrivningsdatabasen. Detta motiveras främst av att databasen används för såväl målhantering som diarieföring.

Rättelsefrågan har bl.a. på grund av vad som nu har sagts kommit att prövas av domstol i ett relativt stort antal fall.

4.1.3 Vissa domstolsavgöranden

Det finns ett antal avgöranden av bl.a. Regeringsrätten och kammarrätt som rör rättelse av uppgifter i Kronofogdemyndighetens databaser och som belyser vad som krävs för att uppgifter ska anses

inte ha behandlats i enlighet med personuppgiftslagen. Även om det, som också Skatteverket var inne på i sin skrivelse, inte är en på alla punkter entydig bild som framträder kan man ändå urskilja en huvudlinje. Den innebär att domstolarna följer vad Datainspektionen kallat verkställighetsmodellen (se nedan). Enligt denna ska uppgifterna rättas om det vid tidpunkten för överlämnandet till Kronofogdemyndigheten för indrivning inte fanns någon verkställbar fordran. Däremot har avgörandena gått i olika riktningar när det gäller verkan av att överlämnandet till Kronofogdemyndigheten inte på föreskrivet sätt har föregåtts av betalningsuppsmaning.

De fall som har kommit under domstolarnas prövning har gällt allmänna mål.

4.1.4 Datainspektionens granskningar

Datainspektionen (DI) har behandlat bl.a. rättelserutinerna hos kronofogdemyndigheterna dels i rapporten Missvisande uppgifter hos kreditupplysningsföretag (Datainspektionens rapport 2001:1), dels i promemorian Missvisande uppgifter hos kreditupplysningsföretag, uppföljning (promemoria 2004-02-25). Som nyss nämnts rör de fall där domstol har prövat rättelsefrågan allmänna mål och DI:s granskningar har omfattat även ett antal debiterande myndigheter. Det bör uppmärksammas att de redovisade granskningarna gjordes när det fortfarande fanns tio regionala kronofogdemyndigheter och inte som i dag en rikstäckande myndighet.

I rapporten från 2001 är en av slutsatserna att den överflyttning av rättelseansvaret som skett, från dåvarande Riksskatteverket till de (dåvarande) tio regionala kronofogdemyndigheterna, och inom dessa på vissa håll med fördelning på flera enheter, lett till att det i vart fall till en början varit svårt att uppnå en enhetlig rättstillämpning. Det sägs också att de större myndigheterna försökt komma till rätta med problemet genom att centralisera rättelsehanteringen och att arbetet därigenom i fortsättningen kan inriktas på att få en enhetlig handläggning av ärenden i landet. DI säger sig ha konstaterat att det för vissa situationer råder olika uppfattningar mellan olika regioner om det finns skäl att rätta en restföring. Vidare pekas i rapporten på vissa tekniska problem och brister i påminnelserutinerna.

I promemorian från 2004 sägs sammanfattningsvis att det vid inspektionen har framkommit att olika kronofogdemyndigheter tolkar innebörden av rättelseskyldigheten enligt 28 § personuppgiftslagen på olika sätt, och att även domstolarnas praxis i denna fråga synes variera. Sålunda anser, sägs det, Kronofogdemyndigheten i Stockholm att förutsättningarna för rättelse ändrats när personuppgiftslagen ersatte datalagen, och myndigheten rättar inte längre uppgifter som visserligen är missvisande, men inte felaktiga i förhållande till databasens ändamål. DI är av en annan uppfattning och menar att förutsättningarna för rättelse i princip inte ändrats, utan att uppgifter som är objektivt missvisande i förhållande till ändamålet med behandlingen också är att anse som felaktiga i personuppgiftslagens mening och därför ska rättas.

Dagens situation vad gäller rättelse i Kronofogdemyndighetens databaser är enligt regeringens mening inte tillfredsställande. Att förekomma med mål som registrerats i utsökings- och indrivningsdatabasen kan, med tanke på uppgifternas spridning och användning utanför Kronofogdemyndigheten, få långtgående konsekvenser för den enskilde. Det är mot den bakgrunden inte rimligt att behöva figurera med sådana uppgifter i fall där det inte behöver ha förelegat någon verklig vare sig ovilja eller oförmåga att betala.

Inom Justitiedepartementet övervägs för närvarande lagändringar som väntas innebära vissa ytterligare begränsningar i möjligheterna att använda uppgifter i kreditupplysningsverksamhet. Det arbetet har dock delvis ett annat syfte och en annan inriktning än det som redovisas här, och de förslag som Justitiedepartementet väntas lägga fram kan bara till viss del lösa de problem som diskuteras här.

4.2.1 Olika perspektiv på behandlingen i databaser

Som har redovisats i avsnitt 4.1.1 ska uppgifter rättas om de inte har behandlats i enlighet med personuppgiftslagen. För att uppgifterna ska anses ha behandlats i enlighet med personuppgiftslagen krävs bl.a. att de är riktiga och, om det är nödvändigt, aktuella. Det krävs också att uppgifterna är adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen. Som Regeringsrätten konstaterat i ett par av sina domar är det sällan komplicerat att fastställa att en uppgift är oriktig till sitt innehåll – t.ex. att ett personnummer är felaktigt återgivet. Bedömningen av om i och för sig riktiga personuppgifter behandlats i strid med personuppgiftslagen kan emellertid erbjuda större svårigheter. Frågan om en uppgift i utsökings- och indrivningsdatabasen som i sig överensstämmer med de faktiska förhållandena ändå utgör en otillåten behandling enligt personuppgiftslagen borde enligt Regeringsrättens mening bedömas bl.a. mot bakgrund av ändamålen med databasen och vilka uppgifter som får behandlas.

Eftersom rättelsefrågor alltså ska bedömas bl.a. mot bakgrund av ändamålen med en databas finns det anledning att något uppehålla sig vid de olika perspektiv som kan anläggas på behandlingen av uppgifter i främst utsökings- och indrivningsdatabasen. Den nuvarande situationen får antas ha uppkommit till stor del just på grund av att det finns flera perspektiv som kan anläggas.

I ett *diarieperspektiv* skulle man något tillspetsat kunna säga att alla uppgifter är riktiga som på ett korrekt sätt avspeglar något som faktiskt har hänt hos den diariieförande myndigheten. Ett exempel på vad som skulle kunna utgöra undantag från detta är att en ansökan av misstag har registrerats med angivande av felaktiga uppgifter om identiteten för den som avses med ansökan.

I ett *mål- eller ärendehanteringsperspektiv* borde det finnas utrymme för att anse uppgifter som felaktiga i ytterligare situationer. Det tydligaste exemplet är att det visserligen har kommit in en ansökan till Kronofogdemyndigheten om utmätning men att ansök-

ningen redan från början har varit felaktig därför att det vid den tidpunkt när den gjordes inte fanns någon verkställbar fordran. Det kan t.ex. vara så att fordringen redan har betalats till sökanden men att betalningen av någon anledning inte har noterats. Det kan också vara på det sättet att det inte finns något verkställbart beslut. Som redan framgått har domstolarna ansett att uppgiften i sådana fall ska rättas.

En annan omständighet som skulle kunna föranleda att en uppgift anses felaktig eller åtminstone missvisande är att det visserligen har förelegat en fordran men att det inte har funnits förutsättningar för att överlämna denna till Kronofogdemyndigheten för indrivning, därför att kravet på att detta ska föregås av en betalningsuppmaning inte är uppfyllt. Det synsätt som kan utläsas av Regeringsrättens avgöranden är att det krävs att betalningsuppmaning har skickats, låt vara att det inte kan krävas att den i det enskilda fallet har nått gäldenären.

Det finns alltså en viss motsättning mellan olika tänkbara perspektiv på (eller ändamål med) behandlingen av uppgifter. Detta förhållande har också, som redan nämnts i redogörelsen för Datainspektionens granskningar, kommit till uttryck genom olikheter i de dåvarande tio regionala kronofogdemyndigheternas sätt att se på rättelsefrågan. Den hårdaste tillämpningen skulle kunna betecknas som diariemodellen, och den mjukaste som missvisandemodellen, eftersom den ligger nära tillämpningen under datalagens tid när det uttryckligen föreskrevs att missvisande uppgifter skulle rättas. Mellan dessa ytterligheter har Datainspektionen kunnat urskilja vad som skulle kunna kallas verkställighetsmodellen, dvs. man rättar om det vid tidpunkten för överlämnande för indrivning inte fanns någon verkställbar fordran.

4.2.2 Ett från handläggningsdatabasen avskilt diarium?

Samtidigt som möjligheterna till rättelse alltså bör förbättras finns det onekligen ett behov för Kronofogdemyndigheten av att kunna behålla uppgifter som krävs för att myndigheten ska ha tillgång till ett fullständigt diarium, där man kan söka information om alla ansökningar som har givits in till myndigheten.

Frågan är om problemet skulle kunna lösas genom att behandlingen renodlas så att vissa mycket grundläggande uppgifter behandlas i ett särskilt diarium och de mera ingående och känsligare uppgifterna i en från diariet avskild databas för målhantering.

Här finns det emellertid ett problem. Det har att göra med att även uppgifter i diariet, för att fylla någon som helst funktion och för att uppfylla kraven i 15 kap. sekretesslagen (1980:100) på myndigheters diarieföring, måste vara tillräckliga för att den person som avses med uppgifterna ska kunna identifieras. Därmed kan, sett ur den berörda personens perspektiv, skadan redan vara skedd. Det förhållandet att en person alls förekommer hos Kronofogdemyndigheten torde nämligen i många fall vara tillräckligt för att personen ska vägras t.ex. en kredit, ett hyresavtal eller ett telefonabonnemang.

En renodling av behandlingen framstår mot bakgrund av vad som nu har sagts inte i sig som någon framkomlig väg för att lösa

problemen. En lösning bör i stället sökas i en ändrad utformning av kravet på rättelse, samtidigt som databasens olika funktioner beaktas.

Prop. 2007/08:116

4.2.3 Ändrade kriterier för rättelse

Regeringens förslag: Kriterierna för rättelse av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet ändras på det sättet att uppgifter ska rättas bl.a. i det fallet att de är missvisande i fråga om den registrerades vilja eller förmåga att uppfylla sina ekonomiska förpliktelse. En från personuppgiftslagens reglering fristående rättelsebestämmelse tas in i en ny paragraf, 3 kap. 3 a §, i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet (databaslagen). I likhet med vad som gäller enligt 28 § personuppgiftslagen (1998:204) stadgas en skyldighet att underätta tredje man till vilken en uppgift lämnats ut om rättelsen. I databaslagen görs vidare en ändring för att det tydligt ska framgå att rättelsebestämmelsen är tillämplig även på uppgifter om juridiska personer och avlidna.

Promemorians förslag överensstämmer i stort med regeringens.

Remissinstanserna: *Justitieombudsmannen* ifrågasätter om den föreslagna lagändringen i sig är tillräcklig och understryker vikten av att Kronofogdemyndigheten i framtiden anlägger ett individperspektiv på rättelsefrågorna. *Datainspektionen* anser att det är bra att det klarläggs att Kronofogdemyndigheten ska rätta missvisande uppgifter men framhåller att den anser att den föreslagna bestämmelsen endast är ett förtydligande av vad som redan gäller enligt 9 § personuppgiftslagen. Vidare anser *Datainspektionen* att det bör tydliggöras att missvisandebedömningen ska ske utifrån ett "spridningsändamål", och att det därför bör framgå av den föreslagna 3 a § att rättelse av missvisande uppgift ska ske i förhållande till databasens sekundära ändamål. *Datainspektionen* påpekar också att blockering är en lämplig rättelsemetod bara under förutsättning att information om en blockerad uppgift inte kan åtkommas, direkt eller indirekt, av tredje man. *Kronofogdemyndigheten* tillstyrker i huvudsak förslaget men har synpunkter på den närmare utformningen av rättelsebestämmelsen. Enligt myndigheten bör orden "missvisande i förhållande till ändamålet med behandlingen" bytas ut mot enbart "missvisande". Skälet för detta är att ett av ändamålen med behandlingen är diarieföring och att uppgiften om att en ansökan har kommit in, även om det finns omständigheter som medför att någon ansökan inte borde ha gjorts, knappast kan anses missvisande i förhållande till just detta ändamål. Kronofogdemyndigheten pekar vidare på att uppgifter kan komma att bedömas som missvisande även om de bakomliggande omständigheterna inte är sådana att de utgör hinder mot verkställighet. Det skulle alltså kunna bli aktuellt att blockera uppgifter under pågående verkställighet, vilket skulle orsaka problem för handläggarna och vara svårförståeligt för den registrerade och för allmänheten. *Centrala studiestödsnämnden*, *Vägverket*, *Företagarförbundet* och *Dun & Bradstreet Sverige AB* understryker vikten av

att även andra än den registrerade får möjlighet att initiera rättelse. Vägverket anser också att det bör finnas en skyldighet för Kronofogdemyndigheten att, när den funnit att en uppgift är missvisande, underrätta den som har lämnat uppgiften till Kronofogdemyndigheten om detta så att uppgiften kan rättas även hos denne. Även *Skatteverket* ifrågasätter om det inte bör finnas en sådan skyldighet.

Övriga remissinstanser tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Beträffande utformningen av kriterierna för rättelse redovisas i promemorian två olika lösningar som övervägts. Den ena är att återinföra begreppet ”missvisande” i lagstiftningen. Mot den lösningen kan, sägs det i promemorian, tyckas tala att man vid personuppgiftslagens tillkomst gjorde bedömningen att rättsläget inte förändrades genom att man i den nya lagen, i motsats till vad som gällde enligt datalagen, inte använde detta begrepp. I propositionen med förslag till personuppgiftslagen uttalas att det är svårt att se att det i praktiken skulle kunna förekomma fall där en personuppgift med hänsyn till ändamålen med behandlingen skulle vara objektivt sett missvisande men inte felaktig eller ofullständig (prop. 1997/98:44, s. 63). Det framgår också att det egentliga skälet till att begreppet missvisande inte används i lagen är att detta begrepp inte förekommer i det genom personuppgiftslagen genomförda EG-direktivet, det s.k. dataskyddsdirektivet. De krav som ställs upp i personuppgiftslagen, främst kravet att uppgifter ska vara adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen måste, sägs det, läsas mot bakgrund av vad som nu har sagts.

Å andra sidan, sägs det i promemorian, får det genom vad som har redovisats tidigare i denna anses vara ganska väl dokumenterat att det åtminstone i Kronofogdemyndighetens verksamhet faktiskt har skett en förändring i rättstillämpningen som ett resultat av att begreppet ”missvisande” utmönstrats.

Den andra lösningen som redovisas i promemorian är att utforma bestämmelsen på ett sätt som nära anknyter till Kronofogdemyndighetens verksamhet. Det skulle t.ex. kunna föreskrivas att uppgifter ska rättas bl.a. om de är ägnade att leda till ett ogrundat ifrågasättande av den registrerades vilja eller förmåga att göra rätt för sig. En risk med en så snävt utformad bestämmelse är dock, sägs det, att det inte kan uteslutas att en del uppgifter som måste anses som missvisande skulle kunna falla utanför dess tillämpningsområde.

Övervägandena i promemorian utmynnar i att man stannar för att föreslå den förstnämnda lösningen, dvs. att i fråga om Kronofogdemyndighetens verksamhet återinföra kriteriet ”missvisande”. Regeringen instämmer i att detta är den lösning som bör väljas. Samtidigt anser regeringen att det bör preciseras i vilket avseende uppgifterna ska vara missvisande.

Det kan naturligtvis diskuteras om förslaget innebär en utvidgning av skyldigheten att vidta rättelse, eller bara ett förtydligande av vad som gäller redan i dag. Det viktigaste är emellertid att ändringen, tillsammans med den utbyggnad av sekretesskyddet som föreslås, banar väg för en tillämpning som tillgodoser såväl kraven på Kronofogdemyndighetens diarieföring som de enskildas berättigade krav på

att inte behöva förekomma med uppgifter som ger ett i sak ogrundat intryck av bristande vilja eller förmåga att göra rätt för sig. Regeringen gör bedömningen att någon ytterligare lagstiftningsåtgärd inte behövs i fråga om rättelseskyldigheten. Däremot kan det självfallet, vilket är viktigt att betona inte minst mot bakgrund av vad Justitieombudsmannen anfört, behövas informations- och utbildningsinsatser inom Kronofogdemyndigheten för att bestämmelserna ska få den tillämpning som är avsedd.

Rättelse utan begäran av den som uppgiften rör

Flera remissinstanser har anfört att frågan om rättelse bör kunna tas upp utan att den som uppgifterna avser begär detta. De i personuppgiftslagen (och det bakomliggande EG-direktivet) uppställda grundläggande kraven på behandlingen innebär bl.a. att den personuppgiftsansvarige är skyldig att vidta alla rimliga åtgärder för att utplåna eller rätta sådana personuppgifter som är felaktiga eller ofullständiga i förhållande till de ändamål för vilka uppgifterna behandlas (jfr prop. 1997/98:44, s. 87). Det kan enligt regeringens mening inte råda något tvivel om att dessa krav gäller även i Kronofogdemyndighetens verksamhet, utan hinder av att det nu införs en från personuppgiftslagens reglering fristående rättelsebestämmelse. Inget hindrar alltså Kronofogdemyndigheten från att ta upp en fråga om rättelse *ex officio* eller på begäran av exempelvis en debiterande myndighet från vilken uppgifterna härrör.

Den närmare utformningen av rättelsebestämmelsen m.m.

Beträffande det som Datainspektionen och Kronofogdemyndigheten anfört om den närmare utformningen av bestämmelsen gör regeringen följande bedömning.

Ändamålet med behandlingen kan vara primärt eller sekundärt. Med primära ändamål avses sådana där behandlingen behövs för olika verksamheter hos Kronofogdemyndigheten, bl.a. utsökning och indrivning samt betalningsföreläggande och handräckning. Om man bortser från det underliggande diarieföringsändamålet återstår alltså syftet att behandla uppgifterna för dessa verksamhetsändamål. Om formella krav som ska föregå en verkställighets- eller indrivningsåtgärd – tex. en betalningsuppsmaning före indrivning eller åberopande av en verkställbar exekutionstitel – inte har uppfyllts, eller det visar sig att t.ex. en sådan betalningsuppsmaning rent faktiskt inte har nått mottagaren, bör uppgiften om ansökan kunna anses missvisande i ett fall när den enskilde har både förmåga och vilja att göra rätt för sig. Uppgiften i databasen ger nämligen intryck av motsatsen, och ändamålet med behandlingen är i förlängningen att åstadkomma en verkställighetsåtgärd eller en indrivningsåtgärd gentemot den som inte vill eller saknar förmåga att uppfylla sina förpliktelser.

Trots det som nu har sagts gavs bestämmelsen, främst med anledning av vad Datainspektionen och Kronofogdemyndigheten anfört i sina remissvar, i lagrådsremissen en något annan utformning

än den som föreslagits i promemorian (se *bilaga 4*). Syftet med den ändrade utformningen var att så långt möjligt undanröja risken att en uppgift skulle kunna bedömas inte vara missvisande bara därför att den kunde anses vara i någon mening korrekt i ett renodlat diarioperspektiv. Som Lagrådet påpekat (se *bilaga 5*) finns det emellertid en risk att den i lagrådsremissen föreslagna lagtexten inte skulle leda till det önskade resultatet. Regeringen instämmer i Lagrådets uppfattning. Bestämmelsen har därför i enlighet med Lagrådets förslag utformats på det sättet att Kronofogdemyndigheten ska rätta bl.a. uppgifter som är missvisande i fråga om den registrerades vilja eller förmåga att uppfylla sina ekonomiska förpliktelser.

Med anledning av vad Kronofogdemyndigheten anfört om blockering av uppgifter under pågående verkställighet vill regeringen understryka att det inte bör komma i fråga att blockera uppgifter om en fordran som är verkställbar och inte har reglerats. Underlåter gäldenären att reglera mellanhavandet får uppgiften härigenom anses ha upphört att vara missvisande.

Den nuvarande bestämmelsen i 3 kap. 3 § databaslagen innehåller en hänvisning till personuppgiftslagen i fråga om såväl rättelse som skadestånd. Bestämmelsen, som bör behållas i fråga om skadestånd, gäller bara i fråga om personuppgifter. Det finns enligt regeringens mening inte någon anledning att göra denna bestämmelse tillämplig även på uppgifter om juridiska personer och avlidna.

Underrättelse till tredje man m.m.

Rättelsebestämmelsen bör i likhet med bestämmelsen i personuppgiftslagen kompletteras med en skyldighet för Kronofogdemyndigheten att, med vissa begränsningar, underrätta tredje man till vilken uppgifterna har lämnats ut om att rättelse vidtagits, om den registrerade begär det eller om mera betydande skada eller olägenhet för den registrerade skulle kunna undvikas genom en sådan underrättelse.

Vad gäller underrättelse till den som lämnat en uppgift som senare bedömts vara missvisande har regeringen förståelse för Vägverkets och Skatteverkets synpunkter. Det är givetvis önskvärt att den som uppgiften härrör från får del av Kronofogdemyndighetens bedömning. Eftersom det regelmässigt torde röra sig om myndigheter utgår emellertid regeringen från att lämpliga rutiner kan bestämmas i samråd mellan dessa och Kronofogdemyndigheten och att någon författningsreglering inte är nödvändig.

Med anledning av synpunkter från vissa av remissinstanserna vill regeringen slutligen framhålla att den föreslagna rättelsebestämmelsen avser inte bara verkställighet och indrivning utan även andra verksamheter hos Kronofogdemyndigheten.

Den nya rättelsebestämmelsen bör placeras i en ny paragraf, 3 kap. 3 a §, i databaslagen. Denna paragraf bör tas med i uppräknningen i 1 kap. 1 § andra stycket samma lag av vilka bestämmelser som gäller även vid behandling av uppgifter om juridiska personer och avlidna.

Regeringens bedömning: Utplåning kommer normalt inte att komma i fråga när det gäller missvisande uppgifter. I stället kommer blockering att vara den huvudsakliga rättelsemetoden.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Vägverket* och *Radiofjämsst i Kiruna AB* är positiva till att missvisande uppgifter blockeras, snarare än att de utplånas. Inga andra remissinstanser har särskilt tagit upp denna fråga.

Skälen för regeringens bedömning: När det gäller metoden vid rättelse ger bestämmelsen i 28 § personuppgiftslagen vissa valmöjligheter:

- uppgifterna kan få stå kvar men i rättat skick,
- de kan blockeras, vilket innebär att uppgifterna ”ska vara förknippade med information om att de är spärrade och om anledningen till spärren och att personuppgifterna inte ska lämnas ut till tredje man annat än med stöd av 2 kap. tryckfrihetsförordningen”, och
- uppgifterna kan utplånas.

Som domstolarna har konstaterat är det i princip den personuppgiftsansvarige som själv får välja metod (jfr även prop. 1997/98:44, s. 87).

Domstolarna har i flera fall, där det rört sig om registrering av indrivningsuppdrag som på grund av bakomliggande omständigheter varit felaktiga i sak, gjort bedömningen att det inte skulle vara tillfyllest att låta uppgifterna stå kvar i rättat skick, utan att det som återstått varit blockering eller utplåning. Om behandlingen av uppgifter hos Kronofogdemyndigheten ska fylla bl.a. funktionen som diarieföring är det uppenbart att det i många fall är uteslutet att använda metoden utplåning.

Det som nu har sagts leder fram till slutsatsen att blockering är den rättelsemetod som normalt bör komma till användning hos Kronofogdemyndigheten när det gäller uppgifter som är missvisande men inte är felaktiga i ett rent diarieperspektiv. Är uppgifterna felaktiga även i ett diarieperspektiv bör det normalt inte finnas något hinder mot att de i stället utplånas. Det finns dock ingen anledning att vid införandet av en särskild reglering av rättelse i Kronofogdemyndighetens databaser uttryckligen föreskriva att den ena eller den andra metoden ska användas. I likhet med vad som gäller enligt personuppgiftslagen bör det överlåtas åt myndigheten att avgöra detta, med utgångspunkt från skälen för rättelsen.

Regeringens förslag: En bestämmelse om absolut sekretess för uppgifter som har blockerats införs i 9 kap. 19 § sekretesslagen (1980:100). Vid tillämpning av den s.k. tvåårsregeln i samma paragraf ska bortses från ansökningar om verkställighet beträffande vilka uppgifterna har blockerats. För blockerade uppgifter ska gälla samma rutin för underrättelse till kreditupplysningsföretagen som för uppgifter som omfattas av den s.k. tvåårsregeln. Uppgifter som har inhämtats från Kronofogdemyndigheten och blockerats där ska gallras av kreditupplysningsföretagen. En bestämmelse om detta ska införas i kreditupplysningslagen (1973:1173).

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Datainspektionen* tar upp ett problem som har observerats i samband med granskningar rörande missvisande uppgifter hos Kronofogdemyndigheten. Det har visat sig att utomstående på indirekt väg har fått kännedom om att det finns uppgifter om en person genom att fråga om personen förekommer hos myndigheten eller inte. Myndigheten har kunnat svara antingen att personnumret (dvs. personen) inte förekommer eller att det inte finns någon skuld registrerad. Genom den sistnämnda typen av svar har det röjts att det finns uppgifter om personen, låt vara att de är sekretesskyddade. Det torde i så fall ha rört sig om uppgifter som omfattas av den s.k. tvåårsregeln. Om denna möjlighet att kringgå sekretessen fortfarande finns anser *Datainspektionen* att blockering inte är en effektiv metod utan att uppgifterna i stället bör utplånas. *Kronofogdemyndigheten* emotser lagstiftningsåtgärder så att det införs ett sekretesskydd för blockerade uppgifter även i andra delar av myndighetens verksamhet än utsökning och indrivning, t.ex. i den summariska processen. Även *Svenskt Näringsliv* pekar på ett behov av sekretesskydd för uppgifter i den summariska processen. *Radio tjänst i Kiruna AB* tillstyrker den föreslagna sekretessregeln. *Skatteverket* påpekar att uppgiften om att en fordran har överlämnats till Kronofogdemyndigheten inte omfattas av sekretessen på skatteområdet. Inga andra remissinstanser tar särskilt upp denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Blockering syftar till att förhindra annat utlämnande av uppgifter än sådant utlämnande som sker på en begäran med stöd av 2 kap. tryckfrihetsförordningen (offentlighetsprincipen). Utlämnande av uppgifter i elektronisk form kan inte begäras med stöd av offentlighetsprincipen. Som anförs i promemorian torde alltså redan blockeringen i sig leda till att en uppgift inte kommer att användas i kreditupplysningsverksamhet i någon större utsträckning, eftersom kreditupplysningsföretagens inhämtande av uppgifter regelmässigt sker på elektronisk väg. För att blockering ska bli fullt effektiv som rättelsemetod krävs det emellertid att myndigheten har möjlighet att vägra lämna ut den blockerade uppgiften även för det fall att den begärs utlämnad på annat sätt, och då med åberopande av offentlighetsprincipen. En ordning där myndigheten inte har möjlighet att vägra utlämnande i denna situation skulle bl.a. kunna medföra att uppgifter i ökad utsträckning begärs

direkt hos Kronofogdemyndigheten även när syftet är att göra en kreditvärdighetsbedömning. Regeringen instämmer därför i slutsatsen i promemorior att det behövs en sekretessregel som komplement till rättelsebestämmelsen. Regeln bör ha som utgångspunkt att Kronofogdemyndigheten har beslutat om blockering av en uppgift. I praktiken torde det bli mycket sällsynt att det uppkommer fråga om att lämna ut en blockerad uppgift i någon annan form än genom en utskrift från databasen, t.ex. i form av kopia av en handling i en fysisk akt. Det främsta skälet till detta är att det i de fall en uppgift har blockerats vanligen inte har hunnit bildas någon akt i traditionell mening.

Med anledning av vad Datainspektionen anfört om möjligheten att kringgå sekretesskyddet kan konstateras att det här onekligen finns en svårighet. Även om de enda uppgifter som finns om en person är blockerade sådana kan myndigheten på en fråga om detta inte förneka att det finns uppgifter om personen. Det bästa myndigheten kan göra i den situationen är enligt regeringens mening att i stället så tydligt som möjligt upplysa om att uppgifter finns men att de är blockerade och att skälet till det är att de är felaktiga eller missvisande, samt att uppgifterna skyddas av sekretess enligt 9 kap. 19 § sekretesslagen på grund av blockeringen. På det sättet bör enligt regeringens mening skadan för den som avses med uppgifterna kunna minimeras.

Sekretessens omfattning och styrka

Frågan är vilken omfattning och styrka en sekretessregel för blockerade uppgifter ska ha. Sekretessen i Kronofogdemyndighetens verksamhet med utsökning och indrivning regleras i 9 kap. 19 § sekretesslagen. Från sekretesskyddet undantas i dag *dels* uppgift om förpliktelse som avses med den sökta verkställigheten, *dels* beslut i ett mål eller ärende. Det förstnämnda undantaget gäller

- i pågående mål och,
- såvitt gäller avslutade mål, om verkställighet för annan förpliktelse söks inom två år eller om verkställighet tidigare söktes och uppgiften inte är äldre än två år ("tvåårsregeln").

Tvåårsregeln kom till 2001 och syftade till att skydda uppgifter om enstaka betalningsförsummelser, som inte kunde ses som tecken på någon verklig oförmåga eller ovilja att betala. Den ger ett skydd i sådana fall där fordringen har betalats fullt ut eller ansökningen återkallats av någon annan anledning, utan att någon exekutiv åtgärd har behövt vidtas. Om det däremot har vidtagits någon sådan åtgärd finns inte något sekretesskydd för uppgifter om detta, eftersom uppgifter om beslut i ett mål eller ärende alltid är undantagna från sekretessen.

Vissa fall där uppgifterna kan anses vara missvisande är säkert sådana som har kommit att omfattas av sekretesskyddet efter 2001 års lagändring. Det gäller dock inte alla fall. Om en person t.ex. inte har nåtts av avier eller betalningsuppsmaning på grund av att en debiterande myndighet inte har tillgång till personens adress i utlandet ligger det nära till hands att Kronofogdemyndigheten kan hinna fatta något beslut som registreras, innan fordringen betalas så att målet kan

avslutas. En sekretessregel för uppgifter som blockerats måste därför, för att fylla den avsedda funktionen, omfatta även uppgifter om beslut i målet eller ärendet.

När det sedan gäller sekretessens styrka kan det knappast komma i fråga att göra en sekretessregel för blockerade uppgifter beroende av ett skaderekvisit. Är uppgifterna felaktiga eller missvisande bör de omfattas av ett absolut sekretesskydd. Eftersom det här är fråga om felaktiga (missvisande) uppgifter som blockeras för att skydda den enskilde får insynsintresset beträffande dessa uppgifter anses vara minimalt.

Uppgifters användning i kreditupplysningsverksamhet

Beträffande kreditupplysningsverksamhet finns en bestämmelse i 8 § kreditupplysningslagen (1973:1173) som ålägger kreditupplysningsföretagen att gallra uppgifter som har inhämtats från utsöknings- och indrivningsdatabasen, när de inte längre omfattas av undantaget från sekretess. För att detta ska ske finns redan i dag rutiner för under rättelse från Kronofogdemyndigheten om uppgifter som har kommit att omfattas av tvåårsregeln. En föreskrift om underrättelseskyldighet i bl.a. denna situation finns i 4 kap. 6 § utsökningsförordningen (1981:981). Underrättelseskyldigheten omfattar uppgifter med sekretesskydd inte bara enligt tvåårsregeln, utan enligt 9 kap. 19 § sekretesslagen i dess helhet, och blir alltså tillämplig även i fråga om uppgifter som enligt vad som nu föreslås är sekretesskyddade på grund av blockering. Möjligheten till blockering gäller emellertid även missvisande uppgifter i annan verksamhet hos Kronofogdemyndigheten än utsökning och indrivning. Det bör övervägas om det finns behov av en motsvarande föreskrift om underrättelseskyldighet beträffande någon sådan verksamhet.

Förhållandet till tvåårsregeln

I det här sammanhanget bör också sägas något om förhållandet mellan den föreslagna sekretessregeln för blockerade uppgifter och tvåårsregeln. Med hänsyn till syftet med tvåårsregeln är det givetvis inte acceptabelt om det skydd som den innebär upphör därför att det gjorts en ytterligare ansökan om verkställighet, om denna är behäftad med något sådant förhållande att uppgiften om den ska blockeras. För tydlighetens skull bör det uttryckligen föreskrivas att det vid tillämpningen av tvåårsregeln ska bortses från en sådan ansökan.

Uppgifter i annan verksamhet än utsökning och indrivning

Den föreslagna sekretessregeln omfattar bara verksamheten med utsökning och indrivning. Förslaget till rättelsebestämmelse i databaslagen tar däremot sikte på all behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet. Det innebär att även om blockering används som rättelsemetod för uppgifter i t.ex. betalningsföreläggande- och handräkningsdatabasen kommer det inte att finnas

något skydd mot att uppgifterna lämnas ut med stöd av offentlighetsprincipen. Flera remissinstanser har varit inne på att ett sekretesskydd bör införas även för uppgifter i andra verksamheter hos Kronofogdemyndigheten och då främst verksamheten med betalningsföreläggande och handräckning.

Med anledning av de synpunkter som har framförts vill regeringen erinra om att de problem med missvisande uppgifter som uppmärksammas främst har gällt uppgifter i utsöknings- och indrivningsdatabasen. Därmed vill regeringen inte utesluta att det kan finnas skäl som talar för att införa sekretesskydd för vissa uppgifter även i exempelvis betalningsföreläggande- och handräckningsdatabasen. Mot bakgrund av att det i dag inte finns några sekretessregler alls som rör verksamheten med betalningsföreläggande och handräckning är emellertid detta något som kräver ingående överväganden, bl.a. om hur en sekretessregel på detta område lämpligen skulle utformas för att syftet ska uppnås utan att åtkomsten till information begränsas i alltför hög grad. Det är därför inte aktuellt att nu lägga fram något förslag till en sådan reglering.

I redaktionellt hänseende bör sekretessen för blockerade uppgifter regleras fristående från huvudregeln och från tvåårsregeln. Det kan lämpligen ske i ett nytt fjärde stycke i 9 kap. 19 § sekretesslagen. Samtidigt bör en redaktionell felaktighet i första stycket rättas till. Felaktigheten, som uppkommit i ett tidigare lagstiftningsärende, består i att radmatningarna före de två strecksatserna i andra meningens fallit bort.

Meddelarfriheten

Den s.k. meddelarfriheten, dvs. rätten enligt 1 kap. 1 § tredje stycket tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen att lämna uppgift i vilket ämne som helst för publicering i de medier som de båda grundlagarna omfattar, har vissa begränsningar. Viss tystnadsplikt som har företräde framför meddelarfriheten anges i de båda nämnda grundlagarna. I övrigt räknas de tystnadsplikter som har företräde framför meddelarfriheten upp i 16 kap. 1 § sekretesslagen.

Den tystnadsplikt som följer av de befintliga sekretessbestämmelserna i 9 kap. 19 § sekretesslagen har inte företräde framför meddelarfriheten. Att felaktiga uppgifter kan åsamka den enskilde skada hänger som redan har framgått samman med att de kan komma att användas på ett slentrianmässigt sätt vid kreditvärdighetsbedömningar. Ett offentliggörande av en blockerad uppgift i annat sammanhang än när den ska användas för kreditvärdighetsbedömning, t.ex. i samband med en granskning av verksamheten hos Kronofogdemyndigheten eller någon debiterande myndighet, är inte på samma sätt ägnat att orsaka någon skada för den som avses med uppgiften och är givetvis något som inte bör försvåras. Meddelarfriheten bör alltså ha företräde framför det sekretesskydd som nu föreslås. Någon ändring i 16 kap. 1 § sekretesslagen föreslås därför inte.

Regeringens förslag: Bestämmelsen i 17 kap. 4 § andra stycket ut-
sökningsbalken om jämkning av förrättningskostnaderna ska
ändras så att det tydligt framgår att jämkning kan ske även i
allmänna mål. En följdändring ska göras i 17 kap. 13 §.

Riksskatteverkets förslag: Dåvarande Riksskatteverket föreslog i
en skrivelse till Finansdepartementet den 17 april 2000 att en ny
bestämmelse, 18 a §, skulle införas i lagen (1993:891) om indrivning
av statliga fordringar m.m. för att göra det möjligt att avsluta ett
allmänt mål genom att sätta ned det allmännas fordran. Bestämmelsen
föreslogs få följande lydelse: "Kronofogdemyndigheten får nedsätta
en fordran när högst 25 kronor återstår att betala i målet om inte
särskilda skäl föreligger däremot." Det främsta syftet med förslaget
var att undvika arbete med mål där fordringsbeloppet är så litet att
ytterligare åtgärder inte skulle stå i proportion till beloppets storlek

Remissinstanserna: Alla remissinstanser tillstyrkte eller hade
ingen erinran mot att kronofogdemyndigheterna skulle ges rätt att
avsluta allmänna mål när endast småbelopp återstod att betala.
Ekonomistyrningsverket och *Skattemyndigheten i Linköping* ansåg
dock att beloppsgränsen borde vara 100 kronor i stället för föreslagna
25 kronor. Som skäl för detta anfördes att det inte var till-
fredsställande att en gäldenär kunde hållas okunnig om att han hade
en skuld registrerad hos kronofogdemyndigheten. Med detta åsyftades
att kronofogdemyndigheternas rutiner var sådana att något nytt krav
inte skickades ut på återstående belopp som var lägre än 100 kronor.
Kronofogdemyndigheten i Göteborg ansåg att beloppsgränsen borde
vara 50 kronor och att gränsen för när krav skickas till en gäldenär
borde ändras till samma belopp. *Riksrevisionsverket* ansåg att det inte
kunde uteslutas att det var lämpligt att välja en högre beloppsgräns.
Hovrätten över Skåne och Blekinge anförde att beloppsgränsen borde
bestämmas av regeringen i en förordning. Hovrätten menade vidare
att uttrycket nedsätta var mindre lämpligt och förordade i stället att
uttrycket eftergift skulle användas. Vidare efterlyste hovrätten ett
förtydligande av 17 kap. 13 § utsökningsbalken.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelsen om jämkning av
förrättningskostnaderna i 17 kap. 4 § andra stycket utsökningsbalken
infördes efter förslag i prop. 1989/90:56. Bestämmelsen är tillämplig i
utsökningsmål. Utsökningsmål kan vara allmänna eller enskilda mål.
Det finns alltså inget i ordalydelsen som hindrar att bestämmelsen
tillämpas i allmänna mål. Av uttalandena i propositionen (se bl.a. s. 6)
framgår emellertid att förslaget endast tog sikte på enskilda mål. Till
saken hör att det i de enskilda målen saknades annan möjlighet att
avsluta handläggningen av ett mål som inte var fullbetalt, såvida inte
sökanden återkallade sin ansökan. I allmänna mål stod däremot
möjligheten till avskrivning (senare kallat avbrytande av indriv-
ningen) till buds som metod att avsluta den aktiva indrivningen.

Det problem som det gällde att komma till rätta med var främst att det uppstod små restbelopp på grund av att gäldenären visserligen betalade det belopp som angavs i underrättelsen om målet, men gjorde detta något för sent, så att det hann uppkomma ytterligare ränta att betala. Motsvarande problem är vanligt i de allmänna målen, inte minst sedan det genom skattebetalningslagen (1997:483) har införts beräkning av ränta dag för dag på skattefordringar m.m. I de allmänna målen kan det också uppkomma små restbelopp på grund av kursdifferenser när ett belopp har drivits in genom handräkning i utlandet.

Regeringen anser mot den bakgrunden att en möjlighet att avsluta mål som rör små restbelopp bör införas även för de allmänna målen. Frågan är då om man ska välja den lösning som Riksskatteverket föreslog i sin skrivelse eller någon annan metod.

Under beredningen av ärendet har det vid kontakter med Riksskatteverket kommit fram att det kan finnas vissa skäl av teknisk natur mot den föreslagna lösningen. Till detta kommer att ett antal arbetsuppgifter av borgenärskaraktär i de allmänna målen, bl.a. möjligheten att nedsätta fordran i en skuldsaneringsituation, den 1 januari 2008 flyttats från Kronofogdemyndigheten till Skatteverket. Att nu ge Kronofogdemyndigheten en möjlighet till nedsättning eller eftergift av huvudfordringen framstår mot den bakgrunden inte som en helt naturlig lösning.

Riksskatteverket har visserligen i sin skrivelse pekat på att tillämpning av samma system för hantering av småbelopp som i de enskilda målen skulle vara mera resurskrävande än nedsättning av fordran eftersom det kunde kräva omföring av krediteringar som i vissa fall gjorts långt tillbaka i tiden.

På grund av vad som nyss har anförts anser emellertid regeringen att den mest lämpliga lösningen är att göra den möjlighet som finns till jämkning av grundavgiften tillämplig även i de allmänna målen. Det bör också understrykas att jämningsbestämmelsen även i de allmänna målen föreslås vara fakultativ. Kronofogdemyndigheten kommer alltså att ha möjlighet att underlåta jämkning bl.a. om sådan i något fall skulle medföra stort merarbete. Kronofogdemyndigheten har för övrigt under hand låtit förstå att man bedömer att jämkningen i de flesta fall kommer att kunna göras i anslutning till att huvuddelen av fordringen betalas.

När det gäller beloppsgränsen har som redan framgått flera remissinstanser varit inne på att denna borde sättas högre än den av Riksskatteverket föreslagna gränsen 25 kronor. Beloppsgränsen för jämkning av grundavgiften i enskilda mål höjdes den 1 januari 2008 från 25 till 100 kronor. Det får anses närmast självklart att samma beloppsgräns bör gälla i båda typerna av mål.

Genom den nu föreslagna ändringen uppnås en möjlighet till en i någon mån mera rationell hantering hos Kronofogdemyndigheten av småbelopp. Av större betydelse är emellertid enligt regeringens mening att den innebär att en gäldenär normalt inte längre kommer att ha restskulder registrerade hos Kronofogdemyndigheten som han eller hon inte är medveten om.

6 Ikraftträdande

I promemorian föreslås att de nya bestämmelserna ska träda i kraft den 1 juli 2008. Kronofogdemyndigheten har i sitt remissvar pekat på att det kan vara mindre lämpligt att ikraftträdandet sker mitt i sommaren, bl.a. av det skälet att bemanningen då är sådan att det kan vara svårt att ta hand om ett ökat antal ansökningar om rättelse. Kronofogdemyndigheten föreslår mot den bakgrunden att de nya reglerna ska träda i kraft den 1 juni 2008. UC AB anförde i sitt remissvar att det kunde bli svårt att till den 1 juni utveckla de rutiner som behövs för att ta hand om underrättelser från Kronofogdemyndigheten om blockerade uppgifter, såvida inte samma rutiner kan användas som vid underrättelse om uppgifter som blivit sekretesskyddade genom tvåårsregeln. Enligt vad som senare har inhämtats ser emellertid UC AB numera inte något problem med ett ikraftträdande i enlighet med vad Kronofogdemyndigheten föreslagit.

Regeringen anser det angeläget att de nya bestämmelserna om rättelse m.m. kan träda i kraft så snart som möjligt. Vad gäller ändringen i utsköningsbalken innebär denna en möjlighet, men inte någon skyldighet, för Kronofogdemyndigheten att jämka förrättningskostnaderna. Även om ändringen trätt i kraft tidigare kan den nya möjligheten alltså börja utnyttjas när de tekniska förutsättningarna föreligger. Sammanfattningsvis finner regeringen att det inte finns något hinder mot att låta alla de föreslagna ändringarna träda i kraft den 1 juni 2008, vilket regeringen därför föreslår.

7 Ekonomiska konsekvenser

Kronofogdemyndigheten har i sitt remissvar redovisat viss statistik över antalet ärenden med begäran om rättelse m.m. Genomsnittet för de senaste tre åren är 4 800 ärenden. Kronofogdemyndigheten är av uppfattningen att både antalet nya ansökningar om rättelse och antalet ärenden om ny prövning av tidigare avslag kommer att öka. Storleken av ökningen av antalet nya ärenden är dock svår att förutsäga, men man kan enligt myndigheten räkna med en ökning i linje med den som skedde vid ikraftträdandet av den nya skuldsaneringslagen (2006:548), då en ökning med 80 procent noterades. Även storleken av ökningen av antalet ärenden om omprövning är svår att förutsäga. Denna ökning är också av övergående natur. En betydelsefull aspekt är vidare enligt Kronofogdemyndigheten att andelen bifall kommer att öka. Handläggningstiden vid beslut om bifall är betydligt kortare än vid avslag.

Sammantaget räknar Kronofogdemyndigheten med en stor initial ökning av antalet ansökningar, som i slutändan kan leda till ett behov

av personalförstärkningar och därmed merkostnader. Några kostnader för teknisk utveckling av utsöknings- och indrivningsdatabasen torde inte uppkomma. Däremot kan det behövas viss teknisk utveckling för anpassning av betalningsföreläggande- och handräkningsdatabasen till möjligheten till blockering.

Regeringen instämmer i bedömningen att den föreslagna ändringen i rättelsereglerna initialt kommer att leda till en avsevärd ökning av antalet ansökningar om rättelse. De kommer också att leda till att rättelse sker i större utsträckning än för närvarande. Däremot finns det ingen anledning att anta att framställningarna om rättelse fortvarigt kommer att bli nämnvärt fler än i dag. Av betydelse i sammanhanget är också, som anförs i promemorian, att Kronofogdemyndigheten i dag tvingas uppträda som part i domstolsprocesser med anledning av avslag på framställningar om rättelse i inte obetydlig omfattning. Detta är något som får förmodas minska med de nya reglerna. Även när beslutet inte överklagas är det, vilket också nämns i Kronofogdemyndighetens remissvar, mera arbetskrävande att meddela ett avslagsbeslut än att medge rättelse. Sammantaget instämmer regeringen i huvudsak i den bedömning som redovisas i promemorian. Regeringen gör således bedömningen att förslaget inte kan förväntas leda till någon väsentligt ökad arbetsbelastning för Kronofogdemyndigheten och att eventuella merkostnader kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Den föreslagna möjligheten att jämka förrättningskostnaderna i allmänna mål rör ett så litet belopp i varje mål att det i de flesta fall inte skulle komma att vidtas några ytterligare åtgärder i målet. Beloppet skulle därför med största sannolikhet ändå aldrig bli betalt. Om förslaget alls medför någon minskning av statens inkomster står det därför klart att denna minskning måste vara försumbar. Enligt vad som inhämtats från Kronofogdemyndigheten finns det för närvarande ca 5 400 gäldenärer med skuld i allmänt mål som understiger 100 kronor. Den sammanlagde skulden för dessa gäldenärer uppgår till ca 100 000 kronor.

Beträffande resursåtgången för Kronofogdemyndighetens hantering av jämkningen av förrättningskostnaderna har redan framhållits (se avsnitt 5) att det inte är fråga om att föreskriva någon skyldighet, utan bara en möjlighet för Kronofogdemyndigheten att använda sig av jämkningsregeln. Om jämkningen görs i anslutning till att huvuddelen av fordringsbeloppet betalas torde dessutom resursåtgången i varje enskilt fall vara minimal.

8.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

1 kap.

1 §

I *andra stycket* har den föreslagna nya 3 kap. 3 a § lagts till i uppräknningen av bestämmelser som gäller även vid behandling av uppgifter om juridiska personer och avlidna.

3 kap.

3 §

Bestämmelsen ändras så att den i fortsättningen bara hänvisar till bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om skadestånd. Rättelse regleras i stället i den föreslagna nya 3 a §.

3 a §

I paragrafen, som är ny, föreskrivs i *första stycket* uttryckligen att Kronofogdemyndigheten ska rätta uppgifter som är missvisande i fråga om den registrerades vilja eller förmåga att uppfylla sina ekonomiska förpliktelser. I praktiken torde det i de flesta fall bli fråga om uppgifter som rör betalningsförpliktelser. Den använda formuleringen bör emellertid inte förstås på ett så snävt sätt att det skulle utesluta att bestämmelsen tillämpas på uppgifter om andra förpliktelser som kan bli föremål för verkställighet.

Som redan nämnts (se avsnitt 4.2.1) kan ett exempel på uppgifter som i hittillsvarande praxis inte har ansetts som felaktiga i personuppgiftslagens mening, men ändå måste anses vara missvisande, vara uppgifter om en ansökan om verkställighet som visserligen har föregåtts av betalningsuppsmaning men där denna inte har kommit adressaten till handa. Det bör framhållas att enbart ett påstående att någon betalningsuppsmaning inte har mottagits knappast kan anses tillräckligt för rättelse. Därutöver bör krävas att påståendet vinner stöd av andra omständigheter, som t.ex. att den som avses med uppgiften har flyttat i nära anslutning till den tidpunkt när betalningsuppsmaningen skickats ut.

Prövningen av om uppgifterna är missvisande eller inte ska göras med utgångspunkt från förhållandena vid tidpunkten för registreringen.

Vad gäller andra uppgifter än sådana som är missvisande i det nu angivna avseendet ska samma kriterier som hittills tillämpas i fråga om rättelse. Av formuleringen att uppgifter inte har behandlats i enlighet med denna lag eller anslutande författningar följer, på grund av hänvisningen i 1 kap. 3 § första stycket 3, att personuppgiftslagens grundläggande krav på behandlingen blir tillämpliga, med vissa undantag. I detta sammanhang är det främst 9 § första stycket g och h personuppgiftslagen som är av intresse.

Bestämmelserna i *andra stycket* motsvarar i sak 28 § andra och tredje meningarna personuppgiftslagen. På grund av den föreslagna ändringen i 8 § kreditupplysningslagen krävs det att Kronofogdemyndigheten underrättar kreditupplysningsföretag till vilka en uppgift har lämnats ut även utan någon begäran, om uppgiften blockeras.

Ikraftträdandet

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2008. Någon övergångsreglering föreslås inte, utan de nya bestämmelserna avses bli tillämpliga fullt ut även på uppgifter som härrör från tiden före ikraftträdandet.

8.2 Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

9 kap.

19 §

Som redan nämnts (se avsnitt 4.2.5) rättas en redaktionell felaktighet som uppkommit i *första stycket*.

I första meningen i det nya *fjärde stycket* föreskrivs sekretess för uppgifter som Kronofogdemyndigheten har beslutat att blockera med tillämpning av den föreslagna nya bestämmelsen i 3 kap. 3 a § lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet. Att bestämmelsen endast gäller blockerade uppgifter innebär inte att Kronofogdemyndigheten nödvändigtvis ska välja denna metod för rättelse, men som redan framgått (se avsnitt 6.4) torde blockering i många fall vara den enda ändamålsenliga metoden. I andra meningen klargörs att en ansökan om verkställighet beträffande vilken uppgifterna har blockerats inte ska räknas som en ansökan om verkställighet vid tillämpning av tvåårsregeln (jfr avsnitt 4.2.5).

14 kap.

10 §

En följdändring görs i *första stycket* 3 med anledning av att ett nytt fjärde stycket har införts i 9 kap. 19 §. Vidare görs det i *tredje–femte styckena* vissa språkliga justeringar.

Ikraftträdandet

Se avsnitt 7.1.

8 §

Ett tillägg görs i *tredje stycket* av innebörden att en uppgift som inhämtats från Kronofogdemyndigheten ska gallras när myndigheten har beslutat att blockera uppgiften. Vidare görs det i *första–tredje styckena* ordet vissa språkliga justeringar.

Ikraftträdandet

Se avsnitt 7.1.

8.4 Förslaget till lag om ändring i utsökningsbalken

17 kap.

4 §

Andra stycket ändras så att det tydligt framgår att bestämmelsen omfattar såväl allmänna som enskilda mål om utmätning. Det är bara i sådana mål, dvs. mål som rör verkställighet av en betalningsförpliktelse, som jämningsmöjligheten är av betydelse. Liksom hittills ska bestämmelsen vara fakultativ. Som anförts i avsnitt 5 bör Kronofogdemyndigheten kunna underlåta jämkning om sådan av bokföringstekniska skäl skulle innebära betydande merarbete. Andra exempel på situationer där det finns skäl att underlåta jämkning är att det finns flera mål mot samma gäldenär eller att det kan misstänkas att gäldenären försöker missbruka möjligheten att få förrättningskostnaderna jämkade.

13 §

Uppräkningen av bestämmelser som inte gäller i allmänt mål ändras med anledning av att jämningsbestämmelsen i 4 § andra stycket nu föreslås gälla i såväl enskilt som allmänt mål.

Ikraftträdandet

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2008. Någon övergångsreglering föreslås inte, utan de nya bestämmelserna avses bli tillämpliga fullt ut även på resterande småbelopp som har uppkommit före ikraftträdandet.

Sammanfattning av promemorian Rättelse av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

Prop. 2007/08:116
Bilaga 1

I denna promemoria konstateras att den praxis som råder i dag i fråga om rättelse i Kronofogdemyndighetens utsöknings- och indrivningsdatabas är restriktiv och att enskilda i inte obetydlig omfattning har råkat ut för problem på grund av att de är registrerade som gäldenärer, även i fall där det i efterhand visat sig att någon ansökan om verkställighet inte borde ha gjorts.

Det konstateras också att det inträffade en skärpning av praxis efter tillkomsten av personuppgiftslagen (1998:204) och att detta får antas hänga samman med att man i den lagen, i motsats till den tidigare gällande datalagen (1973:273), inte använder sig av begreppet missvisande som kriterium för när en uppgift ska rättas. Det synsätt som råder i fråga om rättelse torde vidare vara påverkat av att utsöknings- och indrivningsdatabasen förutom sin funktion som handläggningsstöd också fungerar som Kronofogdemyndighetens diarium.

För att komma till rätta med problemen föreslås i promemorian att det i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet, som i dag hänvisar till personuppgiftslagens rättelsebestämmelser, tas in en egen rättelsebestämmelse där begreppet missvisande används. Tanken är att bl.a. missvisande uppgifter ska kunna rättas genom s.k. blockering, och alltså inte behöva utplånas, vilket inte skulle vara lämpligt med tanke på databasens funktion som diarium. För att Kronofogdemyndigheten inte ska behöva lämna ut blockerade uppgifter om de begärs utlämnade med stöd av 2 kap. tryckfrihetsförordningen föreslås vidare en särskild sekretessregel för blockerade uppgifter. Slutligen föreslås en ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173) av innebörden att blockerade uppgifter ska gallras.

Förteckning över remissinstanser:
Finansdepartementets promemoria Rättelse av
uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

Prop. 2007/08:116
Bilaga 2

Justitieombudsmannen, Justitiekanslern, Kammarrätten i Göteborg, Data-
inspektionen, Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket,
Centrala studiestödsnämnden, Vägverket, Radiotjänst i Kiruna Aktie-
bolag, Konsumentverket, UC AB, Dun & Bradstreet Sverige AB,
Sveriges Advokatsamfund, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Före-
tagarFörbundet, Journalistförbundet

Förteckning över remissinstanser: Riksskatteverkets hemställan om ett tillägg i indrivningslagen

Prop. 2007/08:116
Bilaga 3

Justitiekanslern, Riksrevisionsverket, Ekonomistyrningsverket, Hovrätten över Skåne och Blekinge, Kammarrätten i Jönköping, Kronofogdemyndigheten i Göteborg, Kronofogdemyndigheten i Härnösand, Skattemyndigheten i Linköping, Sveriges advokatsamfund

Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

1. Förslag till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

dels att 1 kap. 1 § och 3 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 3 kap. 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet med utsökning och indrivning, skuld-sanering, betalningsföreläggande och handräckning, tillsyn i konkurs samt i annan verksamhet som särskilt åligger Kronofogdemyndigheten, om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Bestämmelserna i 4, 5 och 7 §§ samt 2 kap. gäller även vid behandling av uppgifter om juridiska personer och avlidna.

Bestämmelserna i 4, 5 och 7 §§, 2 kap. samt 3 kap. 3 a § gäller även vid behandling av uppgifter om juridiska personer och avlidna.

3 kap.

3 §

Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om *rättelse* och skadestånd gäller vid behandling av personuppgifter enligt denna lag eller anslutande författningar.

Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om skadestånd gäller vid behandling av personuppgifter enligt denna lag eller anslutande författningar.

3 a §

Kronofogdemyndigheten ska på begäran av den registrerade snarast rätta, blockera eller utplåna sådana uppgifter som

1. är missvisande i förhållande

¹ Senaste lydelse 2006:733.

till sådana enligt denna lag tillåtna ändamål som avser tillhandahållande av information som behövs i författningsreglerad verksamhet hos någon annan än Kronofogdemyndigheten, eller

2. annars inte har behandlats i enlighet med denna lag eller anslutande författningar.

Om uppgifterna lämnats ut till tredje man ska Kronofogdemyndigheten även underrätta denne om åtgärden, om den registrerade begär det eller om mera betydande skada eller olägenhet för den registrerade skulle kunna undvikas genom en underrättelse. Någon sådan underrättelse behöver dock inte lämnas, om detta visar sig vara omöjligt eller skulle innebära en oproportionerligt stor arbetsinsats.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2008.

Häriigenom föreskrivs att 9 kap. 19 § och 14 kap. 10 § sekretesslagen (1980:100)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

19 §²

Sekretess gäller hos Kronofogdemyndigheten i mål eller ärende angående utsökning och indrivning samt i verksamhet enligt lagen (1986:436) om näringsförbud, för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider skada eller men. Sekretessen gäller dock inte uppgift om förpliktelse som avses med den sökta verkställigheten – i ett pågående mål, eller – i ett avslutat mål, om verkställighet för annan förpliktelse söks inom två år eller om verkställighet tidigare sökts och uppgiften inte är äldre än två år.

Sekretess gäller inte heller beslut i ett mål eller ärende.

Motsvarande sekretess gäller i myndighets verksamhet som avser förändring av eller uttag ur utsöknings- och indrivningsdatabasen enligt lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet för uppgift som har tillförts databasen.

Sekretess gäller hos Kronofogdemyndigheten i mål eller ärende angående utsökning och indrivning samt i verksamhet enligt lagen (1986:436) om näringsförbud, för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider skada eller men. Sekretessen gäller dock inte uppgift om förpliktelse som avses med den sökta verkställigheten – i ett pågående mål, eller – i ett avslutat mål, om verkställighet för annan förpliktelse söks inom två år eller om verkställighet tidigare sökts och uppgiften inte är äldre än två år.

Uppgift i mål, ärende eller verksamhet som avses i första–tredje styckena och som Kronofogdemyndigheten har beslutat att blockera med tillämpning av 3 kap. 3 a § lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet omfattas av sekretess oavsett vad som föreskrivs i nämnda stycken. Vid tillämpning av första stycket andra meningen ska bortses från sökt verkställighet beträffande vil-

¹ Lagen omtryckt 1992:1474.

² Senaste lydelse 2006:697.

Utan hinder av sekretessen får uppgifter om en enskild lämnas till förvaltare i den enskildes konkurs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år, såvitt angår uppgift om enskilds personliga förhållanden, och annars i högst tjugo år.

14 kap.

10 §³

Myndighet får uppställa förbehåll, som inskränker enskild mottagares rätt att lämna uppgift vidare eller utnyttja uppgift, också när

1. myndigheten enligt 5 § lämnar sekretessbelagd uppgift till part, ställföreträdare, ombud eller biträde,

2. myndigheten med stöd av 7 § första stycket lämnar uppgift till någon som inte är knuten till myndigheten på det sätt som anges i 1 kap. 6 §,

3. myndigheten med stöd av 7 kap. 1 a §, 9 kap. 1 § femte stycket tredje meningen, 9 kap. 2 § femte stycket, 9 kap. 17 § åttonde stycket eller 9 kap. 19 § *fjärde* stycket lämnar uppgift till konkursförvaltare.

3. myndigheten med stöd av 7 kap. 1 a §, 9 kap. 1 § femte stycket tredje meningen, 9 kap. 2 § femte stycket, 9 kap. 17 § åttonde stycket eller 9 kap. 19 § *femte* stycket lämnar uppgift till konkursförvaltare.

Förbehåll enligt första stycket 1 får inte innebära förbud mot att utnyttja uppgiften i målet eller ärendet eller mot att lämna muntlig upplysning till part, ställföreträdare, ombud eller biträde.

Har förbehåll uppställts enligt första stycket 2, *skall* i fråga om förbehållet gälla vad som föreskrivs i 7 § tredje och fjärde styckena angående förbud att lämna ut eller utnyttja uppgift

Har förbehåll uppställts enligt första stycket 2, *ska* i fråga om förbehållet gälla vad som föreskrivs i 7 § tredje och fjärde styckena angående förbud att lämna ut eller utnyttja uppgift.

Ett förbehåll enligt första stycket 3 får inte innebära ett förbud att utnyttja uppgiften om den behövs för att förvaltaren *skall* kunna fullgöra de skyldigheter som åvilar honom eller henne i anledning av konkursen.

Ett förbehåll enligt första stycket 3 får inte innebära ett förbud att utnyttja uppgiften om den behövs för att förvaltaren *ska* kunna fullgöra de skyldigheter som åvilar honom eller henne i anledning av konkursen.

Förordnande av regeringen eller riksdagen för särskilt fall om undantag från sekretess för uppgift får förenas med villkor att förbehåll som anges i första stycket *skall* uppställas vid utlämnande av uppgiften.

Förordnande av regeringen eller riksdagen för särskilt fall om undantag från sekretess för uppgift får förenas med villkor att förbehåll som anges i första stycket *ska* uppställas vid utlämnande av uppgiften.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2008.

³ Senaste lydelse 2007:593.

Härigenom föreskrivs att 8 § kreditupplysningslagen (1973:1173) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §¹

En uppgift om en fysisk person *skall* gallras när det inte längre är nödvändigt att bevara uppgiften med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

En uppgift om en fysisk person som inte är näringsidkare *skall* gallras senast tre år efter den dag då den omständighet inträffade eller det förhållande upphörde som uppgiften avser. En uppgift om skuldsanering *skall* dock alltid gallras senast fem år efter den dag då skuldsaneringen beviljades eller, om en betalningsplan enligt skuldsaneringslagen (2006:548) löper under längre tid, senast den dag då planen löper ut.

En uppgift som inhämtats från Kronofogdemyndigheten i dess verksamhet med indrivning och utsökning *skall* gallras när den inte omfattas av undantaget från sekretess i 9 kap. 19 § första stycket andra meningen sekretesslagen (1980:100).

En uppgift om en fysisk person *ska* gallras när det inte längre är nödvändigt att bevara uppgiften med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

En uppgift om en fysisk person som inte är näringsidkare *ska* gallras senast tre år efter den dag då den omständighet inträffade eller det förhållande upphörde som uppgiften avser. En uppgift om skuldsanering *ska* dock alltid gallras senast fem år efter den dag då skuldsaneringen beviljades eller, om en betalningsplan enligt skuldsaneringslagen (2006:548) löper under längre tid, senast den dag då planen löper ut.

En uppgift som inhämtats från Kronofogdemyndigheten i dess verksamhet med indrivning och utsökning *ska* gallras när den inte omfattas av undantaget från sekretess i 9 kap. 19 § första stycket andra meningen sekretesslagen (1980:100) *En uppgift som inhämtats från Kronofogdemyndigheten ska också gallras när den har blockerats av Kronofogdemyndigheten med stöd av 3 kap. 3 a § lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.*

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2008.

¹ Senaste lydelse 2006:747.

Härigenom föreskrivs att 17 kap. 4 och 13 §§ utsökningsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

4 §¹²

Kronofogdemyndigheten får medge befrielse helt eller delvis från skyldigheten att betala förrättningskostnaderna, om det finns särskilda skäl.

Återstår endast ett obetydligt belopp att betala i ett *utsökningsmål*, får kronofogdemyndigheten betala beloppet till sökanden genom att jämka förrättningskostnaderna i motsvarande mån.

Återstår endast ett obetydligt belopp att betala i ett *allmänt eller enskilt mål om utmätning*, får Kronofogdemyndigheten betala beloppet till sökanden genom att jämka förrättningskostnaderna i motsvarande mån.

13 §

Bestämmelserna i 2–5 §§ om sökandens ansvar för förrättningskostnader gäller *ej* i allmänt mål.

Bestämmelserna i 2 och 3 §§, 4 § *första stycket* och 5 § om sökandens ansvar för förrättningskostnader gäller *inte* i allmänt mål.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2008.

¹² Senaste lydelse 1994:1983.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2008-03-06

Närvarande: F.d. justitierådet Bo Svensson, regeringsrådet Nils Dexe och f.d. justitieombudsmannen Nils-Olof Berggren.

Rättelse av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet m.m.

Enligt en lagrådsremiss den 28 februari 2008 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet,
2. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
3. lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173),
4. lag om ändring i utsökningsbalken.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Frank Walterson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i lagen om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

3 kap. 3 a §

I paragrafens första stycke anges de nya förutsättningarna för rättelse m.m. av registrerade uppgifter. Av lagrådsremissen framgår att den vidgade rättelsemöjligheten ska gälla bl.a. uppgifter som i sig inte är felaktiga men som beroende på sammanhanget ändå kan ge intrycket att den registrerade inte har velat eller kunnat fullgöra sin betalnings-skyldighet. Ett exempel som ges i remissen är att den enskilde inte har fått del av någon betalningsuppmaning och därför inte fått möjlighet att betala skulden.

Enligt den föreslagna lagtexten avses rättelse, blockering eller utplånande kunna ske av sådana uppgifter som är missvisande ”i förhållande till sådana enligt denna lag tillåtna ändamål som avser tillhandahållande av information som behövs i författningsreglerad verksamhet hos någon annan än Kronofogdemyndigheten”. Huvuddelen av detta uttryck finns också i 2 kap. 3, 9 och 15 §§ samma lag, där det används för att beskriva s.k. sekundära ändamål med den aktuella databasen. Det kan därför antas att man genom att använda detta uttryck också i förevarande paragraf avser att det ska kunna utläsas att bedömningen i det enskilda fallet av om vissa uppgifter är missvisande eller inte ska göras med utgångspunkt från den verksamhet som uppgifterna regelmässigt sprids till enligt databasens sekundära ändamål. Till detta hör att man vid bedömningen ska tona ner betydelsen av att uppgifterna hos Kronofogdemyndigheten även har funktion som diarieföringsuppgifter och att de som sådana uppgifter korrekt återger vad som faktiskt har ägt rum och därför bör kvarstå oförändrade.

Lagrådet kan i och för sig se fördelar med att bedömningen av om registrerade uppgifter är missvisande eller inte görs i förhållande till verksamheter som uppgifterna sprids till. Lagrådet vill emellertid ifrågasätta om inte intresset av uppgifterna i en sådan verksamhet framför allt kan vara att få information om de faktiska förhållandena – t.ex. att betalning inte har ägt rum. I så fall kan det spela mindre roll att registreringen är missvisande och bero på att den registrerade aldrig fick reda på att han eller hon var betalningsskyldig. För sistnämnda situation skulle den föreslagna lagtexten knappast medge att uppgifter, som i en annan mening är missvisande, rättas, blockeras eller utplånas. Enligt Lagrådets mening uppnås syftet med lagen på ett bättre sätt, om lagtexten mera knyter an till den uppfattning om brister i fråga om betalningsvilja eller betalningsförmåga som man mera allmänt sett kan få av att det finns registrerade uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet. Lagtexten bör också göras mindre svårläst.

Mot denna bakgrund föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse:

Kronofogdemyndigheten ska på begäran av den registrerade snarast rätta, blockera eller utplåna sådana uppgifter som

1. inte har behandlats i enlighet med denna lag eller anslutande författningar, eller
2. är missvisande i fråga om den registrerades vilja eller förmåga att uppfylla sina ekonomiska förpliktelser.

Om uppgifterna lämnats ut till tredje man ska Kronofogdemyndigheten underrätta denne om åtgärd enligt första stycket, om den registrerade begär det eller om mera betydande skada eller olägenhet för den registrerade kan undvikas på detta sätt. Någon underrättelse behöver dock inte lämnas, om detta skulle innebära en oproportionerligt stor arbetsinsats.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 mars 2008

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, statsråden Olofsson, Odell, Bildt, Ask, Husmark Persson, Leijonborg, Larsson, Erlandsson, Torstensson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Littorin, Borg, Sabuni, Billström, Adelson Liljeroth, Tolgfors.

Föredragande: statsrådet Borg

Regeringen beslutar proposition 2007/08:116 Rättelse av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet m.m.